

610860277

ความสัมพันธ์ระหว่างอาระบิกบาท ดุษฎีภมรดาและบุตร
กับความเครียดในบทกวีและความพึงพอใจในบทกวี
ของมารดาที่คิดเชื้อ เอ เอ วี

นางโทหญิง กัตน์ศรี เหมียนเพชร

ฉบับนี้หนากการ

จาก

นิสิตภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2541

ISBN 974-661-082-1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

๑๗

๗๖๖๑

๖๕๑

3536157 NSNS / D : สาขาวิชา : พยาบาลศาสตร์ ; พย.ค. (พยาบาลศาสตร์)

ศัพท์สำคัญ : ความเครียดในบทบาท/ความพึงพอใจในบทบาท/ภาระบทบาท/ภาวะสุขภาพด้านร่างกาย/การรับรู้ภาวะสุขภาพบุตร/มารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี

นาวาโทหญิง ทศน์ศรี เสมียนเพชร : ความสัมพันธ์ระหว่างภาระบทบาท สุขภาพมารดาและบุตร กับความเครียดในบทบาทและความพึงพอใจในบทบาทของมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี (THE RELATIONSHIPS AMONG ROLE INVOLVEMENT, MATERNAL AND CHILD'S HEALTH TO ROLE STRESS AND ROLE SATISFACTION IN HIV - INFECTED MOTHERS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ศิริอร สีนุ, D.N. Sc., จริยวัตร คมพักษณ์, ศ.ค., สมจิต ปทุมานนท์, ศ.ค. 206 หน้า ISBN 974-661-082-1

มารดาที่ติดเชื้อเอชไอวีเป็นบุคคลที่มีอาการเจ็บป่วยหรือเสี่ยงต่อความเจ็บป่วยสูง ในขณะที่มีบทบาทหน้าที่ทางสังคมเช่นเดียวกับมารดาปกติ ซึ่งอาจนำไปสู่การเกิดความเครียดในบทบาทและความพึงพอใจในบทบาทได้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเครียดและระดับความเครียดในบทบาทและความพึงพอใจในบทบาท ความสัมพันธ์และความสามารถทำนายความเครียดในบทบาทและความพึงพอใจในบทบาท จากปัจจัยภาระบทบาท ภาวะสุขภาพด้านร่างกาย และการรับรู้ภาวะสุขภาพบุตร กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี จำนวน 100 ราย จากโรงพยาบาล 2 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามทั้งหมด 4 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา วิเคราะห์สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่ามารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี มีความเครียดในบทบาทเนื่องจากปัญหาสุขภาพบุตรสามิไม่หารายได้ สัมพันธภาพกับสามิไม่ดี สามิมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม การไม่มีงานทำ ค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ และมีปัญหาการอยู่ร่วมกันในครอบครัวชาย ความพึงพอใจในบทบาทเกี่ยวข้องกับบุตรมีสุขภาพดีเจริญเติบโต ได้ทำหน้าที่มารดา ได้รับกำลังใจจากสามิ มีสัมพันธภาพที่ดีกับสามิ สามิรับผิดชอบหารายได้ ได้ทำงานที่มีรายได้ดี และชอบงานที่ทัก มารดามีความพึงพอใจในบทบาท ($\bar{X} \pm S.D. = 20.09 \pm 3.97$) มากกว่าความเครียดในบทบาท ($\bar{X} \pm S.D. = 10.22 \pm 4.83$) และพบว่ามีความพึงพอใจในบทบาทมารดามากที่สุด ($\bar{X} \pm S.D. = 9.21 \pm 1.42$) แต่มีความเครียดในบทบาททรยามากที่สุด ($\bar{X} \pm S.D. = 4.56 \pm 2.56$) ภาระบทบาทมีความสัมพันธ์ทางบวก ในขณะที่ภาวะสุขภาพด้านร่างกายมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในบทบาทอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .199, -.168$) แต่การรับรู้ภาวะสุขภาพบุตรมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในบทบาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.265, P < .01$) และภาระบทบาท ภาวะสุขภาพด้านร่างกาย และการรับรู้ภาวะสุขภาพบุตร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในบทบาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .309, P < .001$; $r = .291, P < .01$; $r = .261, P < .01$) โดยการรับรู้ภาวะสุขภาพบุตรสามารถทำนายความเครียดในบทบาทได้ร้อยละ 7 ($\beta = .265, P < .01$) ภาระบทบาทและภาวะสุขภาพด้านร่างกายสามารถทำนายความพึงพอใจในบทบาทได้ร้อยละ 15.6 ($\beta = .271, P < .01$; $\beta = .250, P < .01$) ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรส่งเสริมให้บุตรและมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวีมีภาวะสุขภาพดี ให้มารดาได้ทำหน้าที่ภาระบทบาทการเลี้ยงดูบุตร และทำหน้าที่หารายได้เพื่อดำรงศักยภาพการทำหน้าที่บทบาททางสังคมของมารดา เป็นการสนับสนุนทรัพยากรบุคคลให้มีคุณค่าในสังคมต่อไป

3536157 NSNS / D : MAJOR : NURSING ; D.N.S. (NURSING)

KEY WORD : ROLE STRESS / ROLE SATISFACTION/ROLE INVOLVEMENT /
PHYSICAL HEALTH / CHILD'S HEALTH PERCEPTIONS /
HIV-INFECTED MOTHERS

TASSRI SAMEINPETCH : THE RELATIONSHIPS AMONG ROLE INVOLVEMENT,
MATERNAL AND CHILD'S HEALTH TO ROLE STRESS AND ROLE SATISFACTION IN HIV -
INFECTED MOTHERS. THESIS ADVISOR : SIRIORN SINDHU, D.N.Sc., JARIYAWAT
KOMPAYAK, Dr. P.H., SOMCHIT PADUMANONDA, Dr. P.H., 206 p. ISBN 974-661-082-1

HIV-infected mothers are either sick persons or at high-risk to illness while they must keep on working like other healthy mothers. HIV-infected mothers with role taking can lead to role stress and role satisfaction. The purpose of this study is to describe role stress and role satisfaction, level of role stress and role satisfaction and investigate the relationships among role involvement, physical health, child's health perceptions and role stress and role satisfaction in HIV-infected mothers. One hundred HIV-infected mothers were recruited from two tertiary hospitals in Bangkok. The data were obtained through semi-structured questions and close-ended questionnaires. Analytic approaches were content analysis, Pearson's Product Moment Correlation and stepwise multiple regression.

The findings demonstrate that role stress of HIV-infected mothers was related to child's health problems, no support provided, marital relation problems, poor husband's behaviors, no working jobs, economical problems and being in extended family problems. Role satisfaction was related to healthy child, maternal working abilities, received spouse's satisfaction, good marital relation, support being provided, working with high income and appreciated in working jobs. The study revealed more role satisfaction ($\bar{X} \pm S.D. = 20.09 \pm 3.97$) than role stress ($\bar{X} \pm S.D. = 10.22 \pm 4.83$) with highest satisfaction in maternal role ($\bar{X} \pm S.D. = 9.21 \pm 1.42$) and highest stress in wifery role ($\bar{X} \pm S.D. = 4.56 \pm 2.56$). No significant relationship was found between role involvement, physical health and role stress ($r = .199$; $r = -.168$) but significant relationship was found between child's health perceptions and role stress ($r = -.265$, $P < .01$), also role involvement, physical health, child's health perceptions and role satisfaction ($r = .309$, $P < .001$; $r = .291$, $P < .01$; $r = .261$, $P < .01$). Child's health perceptions explained 7.0 % of variance in role stress ($P < .01$). Role involvement and physical health explained 15.6 % of variance in role satisfaction ($P < .01$).

The result suggests that promoting child's physical health and maternal health, encouraging HIV-infected mothers to rear their child-infants and working with good beneficial profits could empower them, leading to less role stress and more role satisfaction.